

בקריאה ראשונה - דיווח מועדת השרים לחקיקה

בוועדת השרים של הכנסת עברה השבוע בקריאה ראשונה הצעת חוק בזויה • הצעת חוק פוגענית וקצרת רואי שמקצצת באופן לא מידתי את תקציבי הספריות הציבוריות • במציאות הקשה בה אנו נמצאים, הממשלה בוחרת לכגוע בנכס תרבותי מן החשובים בישראל • איזה אופק עתידי/תרבותי אנו משאירים לדורות הבאים?

המחיר הם בעיקר השכבות החלשות.

מה בעצם צפוי שיקרה?

כתוצאה מהקיצוץ הצפוי בשנתיים הקרובות וקיבוע הסכום מבלי שיתעדכן לאחר מכן - משמעות הפגיעה, בראש ובראשונה היא באוריינות ובתרבות של תושבי הפריפריה, של המועצות המקומיות החלשות יותר, אלה שמראש הילדים, הנוער וגם המבוגרים שבהן, יוכלו פחות ויקבלו פחות. זהו רובד נוסף בחוסר ראיית האופק ואי לקיחת אחריות על התנהלות כושלת של הממשלה הנוכחית שבוחרת להתנהל בצורה שהיא מתנהלת. ברשויות החלשות, ספריות שלא יקבלו תקציב, או שתקציביהן יקוצצו בהמשך - הן פשוט ייסגרו ויכחדו. במקומות המעט חזקים יותר, הרשויות אולי יחזרו להפעיל את הספריות במודל עירוני ולא במודל הציבורי שכספיו קוצצו - כלומר, יחזרו להשית חלק מהעלויות על הציבור שיתבקש פתאום, לאחר 17 שנה, לחזור ולשלם על השאלת ספרים ועל תכני תרבות - דבר שבעידן המודרני עם מערך תקשורת חובק עולם - ספק שיקרה.

בקטנה

לא יאומן כי יסופר - פתגם המשקף את רוח התקופה לכל הקורה בכנסת ישראל של היום; בימים טרופים אלו בוחרת ממשלת ישראל להתעסק ב"הכחדת הספריות הציבוריות". מוקד הכח וההשליטה מופקדים בידי השר מיקי זוהר; אנשי הספריות הציבוריות שנוזקים בקריאתם לשר התרבות, מבקשים שישמור אמונים לתחום עליו הוא אמון ויעצור את הפגיעה בחוק שמוביל להרס הספריות. בידי של השר להחליט אם מיליוני ישראלים - המנויים הפעילים בספריות - יוכלו להמשיך לקרוא ספרים וליהנות בחינם משירותי הספריות הציבוריות הקיימות בכל רחבי הארץ, או שיגרום להן להיסגר - ואם הן לא יסגרו מעצמן, ביישובים רבים הן יקרוסו מנטל המימון.

בהזדמנות זו, מי מהציבור שאינו יודע, כדאי שידע - לספריות בתי הספר היסודיים אין תקן לספרן מקצועי, ספרן שיהיה אחראי מקצועית על חלוקת הספרים לתלמידים. כיום מאיישים את ספריות בתי הספר היסודיים רק מתנדבים של עמותות "ידיד לחינוך", אלה עושים כמיטב יכולתם וביניהם גם אני - בכדי לתת מענה ובעיקר לתלמידים הצעירים, כמו גם לתת את ההכוונה להבנת החשיבות בקריאת ספר. מכאן כדאי שבית המחוקקים יתן דעתו על כך שאם הוא לא מוכן לעסוק בהגדלת התקציב לספריות הציבוריות, לפחות שיחזק וישמר את הקיים - כי אחרת, איזה אופק עתידי/תרבותי אנו משאירים לדורות הבאים?

בימים אלו, אנשי הספריות הציבוריות נזעקים וקוראים לשר התרבות מיקי זוהר לשמור אמונים לתחום עליו הוא אמון ולעצור את הפגיעה בחוק ואת הרס הספריות הציבוריות. בידי השר להחליט אם מיליוני ישראלים, אותם אלו שמנויים ופעילים בספריות הציבוריות, יוכלו להמשיך לקרוא ספרים וליהנות בחינם מהשירותים שמציעות הספריות הציבוריות ברחבי הארץ. מסתמן שספריות ציבוריות ביישובים רבים ייסגרו, ואם לא ייסגרו מעצמן, הן יקרוסו מנטל המימון.

במה הם מתעסקים?

הצעת החוק שעברה השבוע בחטף בקריאה ראשונה בוועדת השרים לחקיקה של הכנסת ממש מקוממת, ובעיקר כשהיא נעשית בימים קשים בהם אנו נמצאים. הצעה כזו עלולה להוביל לסגירה של עשרות ספריות ביישובים רבים ובפריפריה - האבסורד הוא שבמציאות הקשה בה אנו נמצאים, במקום לבנות אסטרטגיה בעזה ולהתמקד בהחזרת החטופות והחטופים, בוחרת ממשלת ישראל להתעסק באיך לסגור עוד משאב חינוכי/תרבותי. ובכן, מכיוון שאנחנו מייחלים לאיזשהו עתיד ואופק לדורות הבאים, חובה עלינו להקים קול זעקה ולדבר על הצעת החוק הפוגענית וקצרת הרואי, כזו שמקצצת באופן לא מידתי בתקציבי הספריות הציבוריות.

זה לא חייב להיות כך

לפני 17 שנה עבר התיקון לחוק הספריות הציבוריות, מהלך שהוביל אז השר הרב מלכיאור שלפיו, כל שירותי הספרייה ינתנו בחינם ויהיו מונגשים לכלל הציבור. התקציב שנקבע אז עמד על 85 מיליון שקלים בשנה, ואמור היה לכלול גם את ההצמדה למדד, אבל כמה מפתיע - אותו משרד תרבות, מעולם לא מימש את זה. מחירי הספרים ושאר פעילויות התרבות רק עלו מאז בהרבה; זה אומר כיום, עם 85 מיליון שקלים, אפשר לקנות הרבה פחות ספרים, לקיים פחות מפגשי סופר, לקיים פחות סדנאות קריאה וכתביה, פחות הצגות ואירועים לילדים ועוד. אם תקציב הספריות לא מתעדכן משך תקופה ארוכה, המשמעות היא חנק המוסד וקיצוץ כנפי התרבות, גם אם לא אומרים במפורש את המילה "קיצוץ". בנוסף, אנו עדים להצעת חוק רעה, כזו שתגרום להידוק טבעת החנק סביב צוואר הספריות הציבוריות ותחנוק אותן סופית. ההצעה כוללת קיצוץ בתקציב בסך של 18 מיליון שקל לשנתיים הקרובות - 12 מיליון השנה, ו-6 מיליון בשנה הבאה. אז נכון שלפי התוכנית בשנה השלישית, כלומר בשנת 2026, התקציב יחזור לעמוד על 85 מיליון שקל - אבל אם ימשיכו באותה המתכונת, שוב ללא ההצמדה למדד - עדיין זה לא יוביל לפתרון הבעיה, מי שישלם את